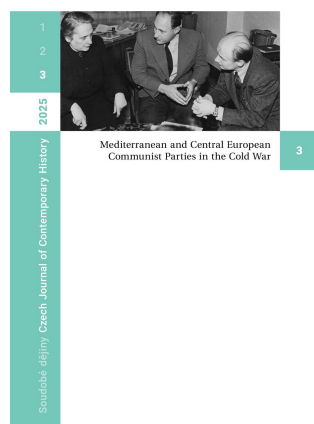

Format de citation

Šmíd, Marek: Rezension über: Michal Stehlík, Slovensko. Země probuzená 1918-1938, Praha: Academia, 2015, in: Soudobé dějiny, 2016, 1-2, S. 262-263, DOI: 10.15463/rec.363324281

copyright

Cet article peut être téléchargé et/ou imprimé à des fins privées.
Toute autre reproduction ou représentation, intégrale ou substantielle de son contenu, doit faire l'objet d'une autorisation (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

národní opery Tarase Ševčenka se setkáme s bývalou primabalerínou, která ve své někdejší domovské scéně nyní uklízí, aby si přilepšila k mizivému důchodu.

Poslední kapitola knihy „Nová politika sousedství s Ukrajinou“ v první části popisuje různé fáze ruské „hybridní války“ proti Ukrajině včetně snahy o etnickou destabilizaci. Poté se Schaefferová věnuje současné západoevropské, a především německé politice ve vztahu k Ukrajině, která se začíná intenzivněji, než tomu bylo dříve, touto zemí zabývat. Autorka si na otázku, zda se na Ukrajině skutečně zrodí demokracie, odpovídá, že důležité předpoklady pro ni tu jsou: sílící občanská společnost, reformám nakloněná většina parlamentu, zvýšený zájem i podpora napříč Evropou. Další nutné kroky, jakými je vytvoření právního státu, zabezpečení základních sociálních jistot a provedení hospodářských reforem, Ukrajinu ještě čekají.

Dagmar Petišková

STEHLÍK, Michal: *Slovensko: Země probuzená, 1918–1938*. Praha, Academia 2015, 193 s., ISBN 978-80-200-2405-3.

Monografie známého českého historika pojednává o dějinách Slovenska v období první Československé republiky, s důrazem na jeho politické, hospodářské, sociální, kulturní a náboženské proměny. Autor sleduje významné aspekty slovenské společnosti v meziválečném období a přibližuje její dramatické a dynamické změny, zvraty, události i osobnosti, jež v tomto dvacetiletí utvářely její podobu i udávaly směr jejího budoucího vývoje. Stehlíkova kniha je výsledkem autorova dlouholetého profesního zájmu o Slovensko a do značné míry volným pokračováním jeho publikace *Češi*

a Slováci 1882–1914: Nezřetelnost společné cesty (Praha, Togga 2009, 170 s.).

Anotovaná kniha je rozdělena do třinácti kapitol včetně úvodu a závěru, které doplňuje obrazová příloha, soupis literatury a jmenný rejstřík. Největší pozornost (tři kapitoly) autor věnuje slovenskému politickému životu, o národnostní otázce pojednává ve dvou kapitolách a po jedné samostatné kapitole vyhradil dalším aspektům slovenského dění. Jádrem práce představují rozsáhlejší kapitoly třetí a čtvrtá, které zabírají téměř třetinu publikace a chronologicky líčí politický vývoj Slovenska v rámci meziválečné Československé republiky. Soustředí se přitom na určující politické mezníky, státoprávní poměry, politické stranictví a volební systém, vztah Čechů a Slováků a autonomistické snahy slovenského tábora. Značný prostor náleží medailonům významných osobností slovenského politického života.

Autor vychází především ze slovenské literatury, kterou doplňuje nepočtenou českou produkcí. Jeho ambicí však není předložit novou syntézu slovenských dějin, ale bilancovat současný stav poznání a zprostředkovat jej českým čtenářům. Poslání knihy je dá se říci především osvětové: zaprvé v době zúženého pohledu na československé dějiny jako víceméně český příběh připomenout významný slovenský faktor při budování společného státu a zároveň čelit častému svodu vnímat slovenskou otázku v letech 1918–1938 jako pouhý boj za nenaplněnou autonomii. Přestože Michal Stehlík v pohledu na slovenské události nepřekračuje stín domácí historiografie, jeho kniha může být pochopena jako výzva: inspirovat české historické prostředí k výzkumu slovenských dějin, přimět historiky ke kritickému zhodnocení okamžiků společného soužití, vyhranit se vůči dávno zdomácnělým klišé a spatřovat ve slovenských

dějínách pestrobarevnou plejádu různých příběhů, jejichž protagonisté artikulovali své představy v historicky odlišném kontextu od českého prostředí a na základě specifické politicko-duchovní zkušenosti. Již proto by neměla uniknout pozornosti zejména českých zájemců, a zejména studentů historie, kteří ji jistě uvítají jako základní manuál pro snazší orientaci v tématu.

Je možná na škodu, že Michal Stehlík předkládá čtenáři poměrně stručný popisný text, který nemůže plně vystihnout specifickou a jedinečnost slovenského prostředí, jež se před ním postupně odkrývá. Domnívám se, že slovenské dějiny v době národního dozrávání by si zasloužily detailnější vhled či polemiku se zažitými stereotypy na české, ale i slovenské straně. Na druhé straně je chvályhodné, že se autor vydal

na území, jež je u nás vnímáno jako téměř výlučný pracovní terén slovenských kolegů. V jejich podání českému čtenáři někdy unikají širší okolnosti či souvislosti, které slovenský text *a priori* předpokládá.

Kniha je vítaným doplňkem českých syntéz k dějinám 20. století, které zcela zapominají, že významnou kapitolu ve společném příběhu Československa sepsali rovněž Slováci. Jejím příjemným obohacením je početná obrazová příloha, která je v historických textech podobného zaměření skutečnou výjimkou. Stehlíkova monografie současně představuje první svazek rozsáhlého edičního projektu nakladatelství Akademie s názvem „První republika“. Již nyní se můžeme těšit na další díly z této řady.

Marek Šmíd